Juha Lehtola
Johtaja, Venture- ja kasvusijoitukset
Suomen Teollisuussijoitus Oy
2.10.2025

Suomen Teollisuussijoitus Oy:n asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle 3.10.2025

E 57/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: EU:n startup- ja scaleup -strategia

Suomen Teollisuussijoitus Oy (”Tesi”) kiittää lausuntomahdollisuudesta.

Tesin päähuomiot

Tesi pitää yleisesti E-kirjeen Suomen kantoja kannatettavina, ja kommentoi E-kirjeen kirjauksia ja toimenpiteitä erityisesti Tesin liiketoiminnan kautta esiin tulleiden markkinahavaintojen kautta. Näin ollen Tesi haluaa erityisesti korostaa seuraavia näkökulmia:

- Startup- ja scaleup-yrityssegmentin rooli on tunnistettu erittäin tärkeäksi talouskasvun ja työllisyyden kannalta. Myös Tesin uudistunut strategia vuosille 2025–2029 on rakennettu huomioimaan tämän yritysjoukon kasvun edellytykset, ja on kannatettavaa että sekä EU- että kansallisen tason strategiat ovat keskenään saman suuntaisia.
- Strategian toimeenpanossa on keskeistä löytää oikeansuhtainen tasapaino kansallisten ja EU- tason toimenpiteiden välillä, erityisesti liittyen rahoituksen ja pääomasijoitusten kanavointiin. Kansallisten rahoitus- ja sijoitusorganisaatioiden vahvuuksia liittyen mm. paikallismarkkinatuntemukseen ja toiminnan joustavuuteen on syytä hyödyntää.
- Startup- ja scaleup- yhtiöiden toimintaympäristön menestystekijöitä tarkasteltaessa on kaksi kokonaisuutta, joihin E- kirjeessä ei oteta kantaa, mutta ne on hyvä huomioida ehdotettujen toimenpiteiden lisäksi:
    - Suuryritysten rooli TKI- investoinneissa, joka heijastuu startup-ekosysteemiin mm. yritysostojen, spin-off:ien sekä yleisen T&K osaamisen kerryttämisen kautta (vrt. Israelin deeptech- ekosysteemi)
    - Listautumismarkkinoiden kehittäminen: tällä hetkellä johtavat eurooppalaiset syväteknologiayhtiöt ovat pääsääntöisesti suuntaamassa IPO-valmistelujaan Yhdysvaltojen suuntaan. Eurooppalaisten markkinapaikkojen kehittyminen varteenotettavaksi vaihtoehdoksi edesauttaisi myös yleistä sijoituskulttuurin muutosta kohti kasvuhakuisempaa suuntaa.

Tesin huomiot E-kirjeen osakokonaisuuksiin

1. Innovaatiomyönteinen sääntely

Yleisesti Tesi pitää mainittuja Suomen kantoja (s. 3) innovaatiomyönteisen sääntelyn edistämisestä kannatettavina.

Sääntelyesteiden välttäminen ja lupaprosessien nopeuttaminen erityisesti murroksellisten teknologioiden osalta ovat eritoten merkittäviä tekijöitä mahdollistamassa uusien korkean teknologian kasvuyritysten syntymistä ja skaalautumista.

EU:n laajuisen standardointijärjestelmän kehitystä Tesi pitää kannatettavana, sen mahdollistaessa pääomien kanavoitumisen yli valtiorajojen. Tesin havaintojen mukaan epäjohdonmukaisuus jäsenvaltioiden sääntelyssä osittain hidastaa eurooppalaisten VC- sijoittajien innostusta allokoida pääomia muihin jäsenvaltioihin, ja siten vaikeuttaa huomattavasti pääomien liikkumista maiden välillä.

2. Startup- ja scaleup –yritysten parempi rahoitus

Erityisesti syväteknologia- yhtiöiden myöhemmän vaiheen rahoitusmarkkina Euroopassa on edelleen alikehittynyt verrattuna keskeisiin verrokkimaihin (mm. USA, Israel) ja tämä asettaa eurooppalaiset yhtiöt epäedulliseen kilpailuasetelmaan pääomahuollon osalta. EIC on osaltaan toiminut tärkeänä täydentävänä osapuolena sekä tukimuotoisen rahoituksen että pääomasijoitusten osalta, ja myös useat suomalaiset yhtiöt ovat sen rahoituksen piirissä. Ehdotetut toimenpiteet EIC- rahoituksen kehittämiseksi ovat kannatettavia ja lisäksi lausumme, että erityisesti EIC:n pääomasijoitusten osalta sijoitusprosesseja tulisi kehittää edelleen vastaamaan markkinoilla vallitsevia käytänteitä. Tesi katsoo, että EIC-rahaston sijoitusprosesseja tulisi nopeuttaa vastaamaan markkinakäytänteitä, ja sen suorittamia sijoituskohtaisia Due Diligence-selvityksiä tulisi koordinoida yhteistyössä kanssasijoittajien kanssa yleisten markkinakäytänteiden mukaisesti.

Osaksi EIC-rahastoa perustettavan Scaleup Europe Fund:in osalta toteamme, että aloite on kannatettava pääoman tarjonnan lisäämisen kannalta. Rahaston yleinen markkinaehtoinen toimintaperiaate on ehdottoman kannatettava, sillä rahoituksen kohdistuessa myöhempään skaalausvaiheeseen on tärkeää, että sen rahoituksen piiriin valikoituu vain pieni osa kaikkein menestyksekkäistä yrityksistä, välttäen rahoituksen jatkamista yhtiöille, joiden liiketoimintamallin kestävyys ja sijoituksen tuottopotentiaali eivät vastaa yksityisen markkinatoimijan odotuksia. Tämän periaatteen varmistamiseksi myös rahaston rakenne ja hallinnointimalli olisi rakennettava siten, että sen

hallinnoijan taloudelliset insentiivit on asetettu oikein ja rahaston sijoitusstrategia on laadittu yksityisen hallinnoijan toimesta sen sijaan, että se olisi määritelty ylhäältä tulevan poliittisen ohjauksen kautta, mikä aikaisempien rahastohankkeiden osalta ei ole tuottanut toivottuja tuloksia.

Tesi kannattaa EU:n riskirahoituksen kanavoimista valtiollisten organisaatioiden kautta niissä jäsenvaltioissa, joissa on jo ennalta olemassa valtiollinen riskirahoitusta markkinaehtoisesti kanavoiva taho. Kansallisten organisaatioiden etuna nykyisen keskitettyyn malliin verrattuna on alueellinen pääomasijoitusmarkkinan tuntemus, joka yhdessä lisätyn joustavuuden kanssa mahdollistaa pääomien aiempaa tehokkaamman allokoitumisen kasvuyrityksien hyväksi.

Yksityisen pääomamarkkinoiden lisäksi listatut markkinapaikat ovat tärkeä rahoituksen lähde erityisesti kypsille kasvuyrityksille. Tällä hetkellä EU:n alueella sijaitsevat listatut markkinapaikat kärsivät pääomien vähyydestä suhteutettuna globaaleihin verrokkeihin. EU:n sisällä tulisi keskittyä luomaan kilpailukykyinen listattu markkinapaikka erityisesti murroksellisia teknologioita tuottavien yritysten rahoitukseen, jotta merkittävimmille kasvuyrityksille löytyy pitkäaikaisia rahoituksen lähteitä.

Tesi pitää tärkeänä Suomen kantaa, jonka mukaan "Suomi yhtyy strategiassa esitettyyn tarpeeseen startupien ja vakiintuneiden yritysten väliselle yhteistyölle sen ollessa tärkeässä asemassa eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyn vahvistamiseksi nopeasti muuttuvilla globaaleilla markkinoilla.”

3. Nopea markkinoille pääsy ja laajentuminen

Tesi pitää tärkeänä Suomen kantaa innovatiivisten julkisten hankintojen lisäämisestä, ja tunnistaa valtiollisten asiakkuuksien merkityksen uusien kasvuyritysten kasvun mahdollistajana erityisesti murroksellista sekä kaksikäyttöteknologiaa tuottavien yritysten osalta. Valtiolliset hankinnat parhaimmassa tapauksessa mahdollistavat murroksellista teknologiaa tuottavalle yritykselle tuotteen tai palvelun tuottamis- ja toimituskyvykkyyden todistamisen vaiheessa, jossa yrityksellä ei ole vielä kaupallisia sopimuksia yksityisten tahojen kanssa. Asianmukaisesti toteutettuna julkiset hankinnat osaltaan mahdollistavat startup- ja kasvuyritysten toisen keskeisen perushaasteen (innovaatioiden kaupallistamisen) edistämisen niillä aloilla, joilla se on erityisesti luonnostaan haastavaa. Tämä edesauttaa yhtiöiden uskottavuuden rakentamista suhteessa yksityisiin asiakkaisiin ja rahoittajiin.

Tesi kannattaa myös Suomen kantaa kirjauksen liittyen, jonka mukaan “tämä edellyttää hankintojen strategista johtamista sekä osaamisen ja

menettelytapojen kehittämistä.” Tesi edelleen painottaa kaupallisten perusteiden merkitystä julkisissa hankinnoissa, ja kehottaa täten välttämään jäsenvaltioiden välistä kilpailua, mikä pahimmillaan kannustaa yhtiöitä vaihtamaan kotipaikkaa EU- valtioiden sisällä sen perusteella, missä kansalliset rahoitustuki-instrumentit ovat houkuttelevimmat.

4. Parhaan osaamisen tukeminen

Tesi tukee yleisesti E-kirjeessä olevaa Suomen kantaa parhaan osaamisen tukemisesta Euroopassa. Tesi näkee omalla liiketoiminta-alueellaan työvoiman kansainvälisen liikkuvuuden merkityksen kasvuyritysten menestymisen kannalta erittäin keskeiseksi tekijäksi. Erityisesti murroksellista teknologiaa tuottavien yritysten osalta työvoiman kansainvälinen liikkuvuus muodostuu usein yritysten aivan keskeiseksi kilpailutekijäksi, jäsenvaltioiden omatessa usein kysyntää huomattavasti vähemmän korkeasti koulutettuja osaajia.

5. Pääsy infrastruktuuriin, verkostoihin ja palveluihin

Tesi tukee vahvasti Suomen kantaa, jonka mukaan “Startup- ja scaleup –yritykset tarvitsevat laajan, saumattoman ja kustannustehokkaan pääsyn EU:n tutkimus-, testaus- ja pilotointi-infrastruktuureihin. Muun muassa suurteholaskenta-, tekoäly, ja kvantti -ympäristöjen hyödyntäminen voi vauhdittaa korkean teknologian ja korkean lisäarvon ratkaisujen kehittämistä ja kaupallistamista.”

Tesi näkee oman toimintansa kautta julkisen sektorin tutkimus-, testaus- ja pilotointi-infrastruktuurien merkityksen uusien kasvuyritysten syntymisen mahdollistajana. Erityisesti murroksellista teknologiaa tuottaville yrityksille teknologian toimivuuden testaaminen ja todistaminen jo aikaisessa vaiheessa on keskeisessä roolissa mahdollistamassa riskirahoituksen kanavoitumista yrityksen kasvuun. Olemassa oleva infrastruktuuri on myös merkittävä osaamiskeskittymän syntymistä mahdollistava tekijä, sen houkutellessa osaajia ja yrityksiä ympärilleen.

6. Edistymisen mittaaminen

Suomen Teollisuussijoitus Oy tukee kirjattua Suomen kantaa.

Juha Lehtola

Johtaja, Venture- ja kasvusijoitukset

Juha Lehtola
Johtaja, Venture- ja kasvusijoitukset
Suomen Teollisuussijoitus Oy
2.10.2025

Taustaa Tesistä

- Tesi (Suomen Teollisuussijoitus Oy) on Suomen valtion 100 % omistama pääomasijoitusyhtiö.
- Tesillä on 30 vuotta kokemusta pääomasijoittamisesta – olemme yksi Euroopan vanhimmista valtion omistamista pääomasijoitusyhtiöistä.
- Hallinnoitavat pääomat 3,1 miljardia euroa. Tesi on kaksinkertaistanut valtiolta saamansa pääomat tuottavalla sijoitustoiminnalla.
- Sijoitamme vähemmistösijoittajana, yhdessä yksityisten sijoittajien kanssa ja samoilla ehdoilla. Kanavoimme EU-rahaa kasvuun.